

25. marts 2013

Huskeliste for gennemgang af vandløbsregulativer

Baggrund

For offentlige vandløb skal der foreligge et regulativ, der indeholder en række bestemmelser for vandløbet og dets vedligeholdelse. Tilvejebringelse og ændring af et regulativ skal følge en bestemt procedure, der inddrager offentligheden. Det er således muligt at kommentere på forslag til ændringer af regulativer, og at klage over beslutning om ændring af regulativer. Vær opmærksom på, at offentliggørelse kan begrænses til at ske på kommunens hjemmeside.

Entydig beskrivelse af skikkelse eller vandføringsevne

Et regulativ skal indeholde en beskrivelse af vandløbets skikkelse (forløb, bredde, bundkote og skråningsanlæg) eller vandføringsevne (sammenhæng mellem vandstand og vandføring). I praksis accepteres mellemformer, typisk en bestemt skikkelse med tilføjelse om, at vandløbet kan have en anden facon, når blot der opnås samme vandføringsevne, som hvis skikkelseskravet var opfyldt (kontrolleres ved opmåling af skikkelsen og beregningsmæssig sammenligning med den beskrevne skikkelse). Også andre mellemformer kan forekomme. Når der anvendes en mellemform eller en vandføringsevne, skal det påses, at vandføringsevnen sikres både ved små og store vandføringer. Det påpeges, at en beskrivelse som naturvandløb ikke i dag opfylder lovens krav til et vandløbsregulativ. Det vil, når der foreligger en vandplan, kunne blive lovligt for strækninger, hvor der i vandplanen er fastlagt en indsats.

Udgangspunkt for skikkelse eller vandføringsevne

Et offentligt vandløb vil normalt have et regulativ med en bestemt skikkelse eller en bestemt vandføringsevne, og det vil almindeligvis være udgangspunktet for fastlæggelsen af tilsvarende bestemmelser i et nyt eller ændret regulativ. Ofte vil der i forbindelse med en revision af et regulativ blive foretaget en opmåling af vandløbet, og den vil vise den aktuelle fysiske tilstand for vandløbet. Den kan indebære en større eller mindre vandføringsevne end den, der følger af regulativet. Hvis afvigelsen fra regulativet ligger inden for et normalt vedligeholdelsesinterval, bør der ikke være tvivl om, at de hidtidige skikkelses- eller vandføringsevnebestemmelser fastholdes. Er der tale om en større afvigelse må forholdet give anledning til nærmere overvejelse, og det anbefales at søges rådgivning herom, medmindre der er lagt op til at fastholde bestemmelserne fra det gældende regulativ, og der ikke er tale om en stor overdimension i forhold til regulativet.

Ved skift mellem en skikkelsesbeskrivelse og en vandføringsevnebeskrivelse skal der udvises stor agtpågivenhed. Det anbefales at søge rådgivning.

Kontrol af skikkelse eller vandføringsevne

Der bør ses på, hvor ofte og hvorledes der foretages kontrol med, at skikkelsen eller vandføringsevnen opretholdes. Det er vigtigt at sikre, at der ikke opstår en væsentlig afvigelse fra regulativet samtidig med, at der går flere år mellem oprensningerne, da der så vil kunne opstå en situation, hvor en større oprensning vil kunne siges ikke at udgøre "sædvanlige vedligeholdelsesarbejder". I så fald vil en sådan oprensning være i strid med naturbeskyttelseslovens § 3, hvis der er tale om et vandløb omfattet af denne bestemmelse, og det vil de fleste offentlige vandløb være. Det vil i de fleste tilfælde medføre, at den regulativfastlagte tilstand ikke vil kunne opretholdes.

Vedligeholdelse af skikkelse eller vandføringsevne

I praksis skal der være et vedligeholdelsesinterval. I et skikkelsesregulativ kan det eksempelvis være i form af en bestemmelse om, at der kan oprensnes indtil 20 cm under regulativmæssig bund, og at oprensning først iværksættes, når dybden er indtil 10 cm mindre end regulativet angiver. Der bør ses på størrelsen af det foreslåede interval, og det bør sikres, at oprensning ikke udsættes for længe, eksempelvis svarende til aflejringer på mere end 10 cm.

Ifølge en del regulativer tillades oprensning alene i en del af året (efteråret). Der bør ses på denne periode, og gives mulighed for oprensning uden for denne, hvis der opstår behov herfor.

Grødeskæring

Med hensyn til bestemmelser for grønnskæring skal der ses på hvor mange gange, der skal skæres grøde og i hvilke tidsrum, det skal ske. Der bør sammenholdes med erfaringer i forhold til hidtil gældende bestemmelser. Endvidere bør der ses på, hvordan der skal skæres (metode, skæres i bund) og i hvilket omfang (strømmende- eller netværksskæring, bredde af strømmende, skæring på brinker(skråninger), særlige bestemmelser om stivstænglet vegetation, særlige bestemmelser om træer). Er kravet til grønnskæring beskrevet præcist, eller er der anvendt bløde formuleringer som eksempelvis skæring efter behov? Af hensyn til økonomi og miljø vil det være en fordel, hvis det bestemmes, at der skæres grøde efter behov, men så vil lodsejerne ikke kunne gøre et klart krav om grønnskæring gældende, idet vurderingen af behovet vil ligge hos kommunen.

Skyggegivende vegetation

Er eventuelle bestemmelser om skyggegivende vegetation rimelige? Holdes vegetationen ude af det egentlige vandløbsprofil? Medfører krav om skyggegivende vegetation, at ulemper ved vedligeholdelse bliver ulige fordelt?

Skalapæle

Er der bestemmelser om opsætning af skalapæle? Opsætning af skalapæle med kendt kote for nulpunkt (gerne svarende til regulativmæssig bund) vil give lodsejerne mulighed for en vis form for kontrol.

Bredejerforhold i øvrigt

Er bestemmelser om friholdelse af arealer langs vandløbet af hensyn til vedligeholdelse rimelige? Gælder det også for mulige bestemmelser om vandingssteder til græssende husdyr? Er krav til udløb for dræn- og spildevandsledninger rimelige (typisk om en vis minimumsafstand over regulativmæssig bund)? Om afmærkning og indmåling af drænudløb, så disse sikres ved kommunens vedligeholdelse. Om mulighed for at opretholde frit udløb for drænudløb (må bredejer selv oprense ud for drænudløb, og i givet fald i hvilken bredde).

Andre forhold

Regulativer kan også indeholde bestemmelser om sejlads og bygværker såsom broer og opstemningsanlæg. De må naturligvis også vurderes, herunder eventuelle bestemmelser om flodemål (højden hvortil vandet højest må opstemmes).

Tilsyn

Har lodsejere mulighed for at deltage i tilsyn? Kan lodsejere anmelde deltagelse til kommunen?

Fællesregulativer

En del kommuner har valgt at udarbejde et fællesregulativ for en række vandløb. Det vil typisk indeholde bestemmelser, der gælder for alle de omfattede vandløb, og som angår de forhold, der kan standardiseres. Derudover vil der være særbestemmelser om skikkelse eller vandføringsevne og om de individuelle dele af grødeskæringen og om bygværker m.v. for de enkelte vandløb. Det kan være i selvstændige regulativer eller som en del af fællesregulativet. Her er det vigtigt at påse, at der ikke er tvivl om, hvad der gælder for det enkelte vandløb. Ofte har man lavet et fællesregulativ, der medfører ændringer i de hidtidige regulativer. Her er det særlig vigtigt, at der ikke er tvivl om, hvilke bestemmelser i de enkelte regulativer der erstattes af fællesregulativet.

Redegørelsen

I forbindelse med udarbejdelse af forslag til et regulativ skal der udarbejdes en redegørelse for grundlaget for og konsekvenserne af forslaget. Redegørelsen optages som bilag til regulativet. De bestemmelser om skikkelse eller vandføringsevne og om vedligeholdelse i øvrigt, der gælder for vandløbet, skal fremgå af selve regulativet, men hvis der opstår tvivl om fortolkningen af regulativet, vil redegørelsen kunne være relevant som hjælp til fortolkningen. Til brug ved vurdering af et regulativforslag vil en beskrivelse af grundlaget for dette være central, og det gælder naturligvis også beskrivelsen af konsekvenserne. Desværre er disse ofte beskrevet ved bløde vurderinger. Her kan det forsøges at kræve en mere præcis beskrivelse.